

Skjemainformasjon

Referanse 190863
Innsendt 15.10.2008 14:33:46

Opplysninger om søker

Søker
Navn på organisasjonen Kulturhistorisk museum, Universitetet i Oslo
Institusjonens leder Egil Mikkelsen
Postadresse Postboks 6762 St. Olavs plass
Postnummer / Poststed 0130 Oslo
Tlf. til organisasjon 22851900
Prosjektets kontaktperson Per Bjørn Rekdal
Tlf. til kontaktperson 22859961
E-post til kontaktperson p.b.rekdal@khm.uio.no
Nettside <http://www.khm.uio.no>
Org. Nr 971035854

Opplysninger om prosjektet

Prosjekt
Søknaden gjelder Læring, kunnskaps- og kulturformidling

- styrking av formidlingskompetansen
- utvikling av metoder og virkemidler
- bidrag til sosial og kulturell inkludering
- videreføring og utvikling av satsinger fra mangfoldsåret
- brukerundersøkelser

Tittel på prosjektet OM – AV –FOR MANGFOLDIGE MUSEUMSBRUKERE

Sammendrag av prosjekt

KUNNSKAP OM – MEDVIRKNING AV – FORMIDLING FOR MANGFOLDIGE BRUKERE. Prosjektet er todelt. Del 1 skal innhente kunnskap om minoriteter/museer, del 2 bruker medvirkning i planleggingen av nye/nytenkte museer. Begge deler vil utvikle modeller med overføringsverdi. Den første går i bredden og benytter representativitet, den andre går i dybden og utforsker de funn den første byr på. To sider av samme mynt.

Prosjektbeskrivelse

Ved utløpet av mangfoldsåret vet vi fremdeles lite om ikke-vestlige minoriteters forhold til museer og vi kjenner ikke mange dialoger med overføringsverdi mellom museer og minoriteter. Flere nybygg for museer planlegges: Kan vi unngå at de nye museene kun skapes ut fra inneforståtte miljøer som "vet" hvordan et museum skal være? Er det tenkelig at ikke-vestlige minoriteter skulle kunne medvirke i planleggingen?

I fjor ble Norske museers omdømme og attraktivitet - nordmenns oppfatning av museum som attraksjoner i ferienesammenheng og Museene i 2025 - Ulike scenarier presentert. I den sistnevnte reflekterte museumsfolk og kulturarbeidere over fremtidsscenarier vi i ulik grad kunne kjenne oss igjen i, mens den første ga et hverdagsbilde av hvordan mennesker som lever i Norge vurderer sine museumsbesøk, inkludert hvorfor enkelte ikke går i museer.

Hvert av disse prosjektene ga en ny innsikt som hjelper oss et stykke fremover. Men det er fremdeles mye å oppdage og utvikle, ikke minst i et mangfoldsperspektiv.

Ved utløpet av mangfoldsåret er en rekke nybygg for museer og andre kulturinstitusjoner nesten på tegnebrettet. Samtidig vet vi at - utenom skolene - utgjør museenes faste brukere et solid, velutdannet segment av befolkningen, der det er sannsynlig at personer med ikke-vestlig minoritetsbakgrunn er sterkt underrepresentert.

Hvordan skal vi skaffe oss et godt kunnskapsunderlag for å nærme oss de ikke-vestlige minoritetene? Hvordan skal vi unngå at de nye (og "nytenkte") museene ensidig skapes ut fra inneforståtte miljøer som fra før "vet" hvordan et museum skal være? Hvordan skal vi kunne sikre oss en minoritetsmedvirkning i konseptualiseringen slik at de nye og nytenkte museers formidling kan få en form og et innhold som kan gi et bredere publikum et medeierskap til museene?

Del 1 Kunnskapsinnhenting

På kunnskapssiden er det et problem at de vanlige utvalgene som f.eks. brukes i Norsk Kulturbarometer gir et så lite antall respondenter med ikke-vestlig bakgrunn at det er umulig å trekke konklusjoner. Det foreligger per i dag ingen statistikk over ikke-vestlige minoriteters kulturvaner i Norge. For å bøte på dette utvider SSB i år sitt Kulturbarometer med et ikke-vestlig utvalg. Undersøkelsen er nasjonal og den benytter samme kategorier som SSB for øvrig bruker i sin kulturstatistikk, noe som er svært positivt for dette feltet.

Likevel er det et problem at i et nasjonalt utvalg vil den ikke-vestlige befolkningen i Norge være så diversifisert og treffe så få respondenter innenfor hver gruppe at det kan bli vanskelig å vite hva svarfordelingene egentlig representerer. Et telefonintervju må dessuten nødvendigvis ha et lavt antall enkle spørsmål. Undersøkelsen stiller heller ikke spørsmål til hvorfor etniske minoriteter eventuelt ikke benytter norske kulturinstitusjoner og hva som skal til for at de skal bli brukere. Man kan altså ikke gå i dybden og dette øker vanskeligheten med å tolke og bruke de resultatene som fremkommer.

Enda et problem knyttet til et nasjonalt utvalg er at langt flere med innvandrerbakgrunn har lav utdanning enn i den øvrige norske befolkningen og dette vil naturligvis reflekteres i respondentenes bakgrunn. Fra SSBs undersøkelser vet vi at all kulturbruk øker med utdanningsnivået. Dette utdannings skillet går tvers gjennom øvrige kulturelle skillelinjer: lav utdanning gir statistisk sett lavere museumsbruk uansett om opprinnelsen er Kampen eller Karachi. Hvis vi er interessert i å øke andelen besøkende med ikke-vestlig bakgrunn, er det ikke gitt at en overvekt av respondenter med lav utdanning vil gi de svarene som gir oss flere museumsbrukere.

Kunnskapsinnhentingsdelen av vårt prosjekt

vil være en minoritetsundersøkelse i et utvalg fra Osloregionen, som tar sikte på å kartlegge kulturvaner i forhold til museumssektoren, samt forsøke å få svar på hvorfor museene ikke benyttes og hva som må til for å at de i større grad skal bli brukt.

Hvorfor Oslo-regionen?

Etniske minoriteter utgjør 1/5 av Oslos befolkning og 40 % av barna i skolepliktig alder. Osloregionen har flest kulturinstitusjoner og størst minoritetsbefolkning - altså en situasjon med potensielt maksimal eksponering for hverandre. Mens den etniske minoritetsbefolkningen er fraværende i kulturstatistikken, utgjør den et stort publikumspotensial for kulturinstitusjonene i Oslo.

Å avgrense undersøkelsen til Osloregionen har både noen metodologiske og faglige fordeler. I Oslo har man en så stor minoritetsbefolkning at de ulike etniske gruppene kan bli statistisk sammenlignbare (100 resp i hver gruppe). Dermed unngår vi å redusere respondentene til en stor minoritetssamlesekk, og det blir i seg selv interessant å se på likheter og forskjeller mellom gruppene.

Vil da dette likevel ha nasjonal relevans? Ja, fordi den store minoritetsbefolkningen i Oslo-regionen gjør det lettere å finne frem til et utvalg som kan være nasjonalt representativt for de enkelte minoriteter.

Fra SSBs kulturstatistikk vet vi at all kulturbruk øker med utdannelsesnivået, og det vil derfor være aktuelt å konsentrere utvalget til respondenter med minst videregående skole. Det muliggjør å rekruttere respondenter ved de største utdannelsestinstitusjonene (dog kontrollert mot en gruppe uten videregående). Det vil være viktig å treffe et utvalg som representerer sannsynlige fremtidige museumsbrukere og som kan bli viktige rollemodeller i sine minoritetsmiljøer.

Vi tar sikte på å utvikle en modell med overføringsverdi

Siden undersøkelser av minoritetsbefolkningen er heftet med betydelige problemer (Hvordan skal utvalget avgrenses, hvilke metoder er tilgjengelige, hvordan skal man få tak i riktige personer, hvordan skal man få dem til å svare, stiller man spørsmålene på riktig måte osv.) er et hovedanliggende ved denne minoritetsundersøkelsen å utarbeide en måte å samle inn data på som både sikrer et relevant utvalg og en høy svarprosent, samt sikrer at spørsmålene gir svar på det man faktisk ønsker å finne ut.

Formålet er å utvikle et undersøkelsesdesign som i ettertid kan benyttes av andre aktører i museumssektoren andre steder i Norge og/eller med mellomrom i fremtiden. Ved å benytte den samme innsamlingsmetoden og (deler av) det samme spørreskjemaet blir tallene også sammenlignbare, og det blir mulig å lage komparative analyser av materialet. Dette vil kunne gi et tallmateriale som kan benyttes som verktøy for å evaluere egen innsats når det gjelder museenes minoritetsformidling, og det vil i seg selv være et svært viktig kulturpolitisk dokument.

Denne museumsundersøkelsen er dessuten en anledning til å utvikle en sektorspesifikk undersøkelse som også kan overføres til de andre kulturområdene, der undersøkelsesdesignet er likt, men spørsmålene tilpasset hver kunst/kulturgrense.

Når det gjelder det innholdsmessige, er det avhengig av selve spørreskjemaet, som blir en stor og spennende utfordring her.

Del 2 Medvirkning

Selv om prosjektets del 1 vil gi oss verdifull ny kunnskap, er det et problem at de beste og mest relevante svarene på holdninger til museer ikke kommer fra personer som i utgangspunktet vet lite om museer. Om det man ikke vet så mye om, kan man heller ikke si så mye om. Spesielt ikke om svarene må bli korte og avgis uten at en har fått anledning til å tenke ordentlig gjennom dem.

Skal vi bygge en bro fra de ulike kvantitative undersøkelsene over mot museenes konkrete planer og tiltak, må vi bruke kunnskapsgrunlaget vi får til å komme i dialog med museenes potensielle brukere fra ikke-vestlige minoriteter.

Innledningsvis stilte vi spørsmålene:

Det planlegges nå flere nybygg for museer: Kan vi unngå at de nye museene kun skapes ut fra inneforståtte miljøer som "vet" hvordan et museum skal være? Er det tenkelig at ikke-vestlige minoriteter skulle kunne medvirke i planleggingen? Kan en reflektert dialog mellom museet og mangfoldige nåværende og potensielle brukere i planleggingsfasen gjøre nye museer bedre integrert i en mangfoldig samtid?

Vi tror at svaret på spørsmålene er ja og at denne problemstillingen ikke bare gjelder nye museer, men også museer som må nyorientere seg i lys av det faktiske kulturelle mangfoldet av i dag.

Vi tror at det som må til er å utforske hverandres relevans for hverandre, slik at museene og de ikke-vestlige minoritetene ut fra hver sine mål og virkeligheter finner løsninger og praksis anvendelig for begge "parter". Til dette formålet ønsker vi å arbeide gjennom fokusgrupper.

Da Riksutstillingar på 1970-tallet gjennomførte sin prøvevirksomhet fant de ut at det eneste som faktisk trakk et nytt og annerledes publikum enn det vanlige til deres utstillinger var medvirkning.

Vi ønsker derfor ikke å bruke fokusgruppene bare som et instrument til en dypere utspørring av deltakernes kulturvaner og om hva i museene som kan vekke interesse,

men vi ønsker å engasjere dem i en refleksjon som meddeltakere i utviklingen av formidlingskonseptene for et nytt eller nytenkt museum, med mulige konkrete resultater for utformingen av det nye museet.

Nasjonale symboler & kulturelt mangfold er felles problemstilling med overføringsverdi. Vi ønsker å stille spørsmål og sette opp problemstillinger som er relevante for museer i det kulturelt mangfoldige Norge generelt og naturligvis også for Kulturhistorisk museum.

Riktignok står man i Kulturhistorisk museum (KHM) i særlig grad overfor utfordringer som kanskje er mindre aksentuerte i andre museer. Blant mye annet kombinerer KHM en symboltung norsk fortidsstolthet (fremst representert ved vikingskipene og middelalderens kirkekunst) med et verdensomspennende kultur mangfold fra de siste 150 år og frem til den løpende samtiden (et kulturelt mangfold som tidligere ble sett som fremmed og fjernt, men som nå er en del av vår nærmeste hverdagsrealitet).

Men om kombinasjonen som utgjør KHM pr. i dag tilsynelatende er unik, skal den bli vanlig i fremtidens norske museer. Sånn sett er utfordringen vi står overfor felles og som prosjektet vil fokusere på:

Hvordan skapes et fruktbart samliv mellom gamle nasjonale symboler og nåtidig kulturelt mangfold?

Også denne delen av prosjektet ønsker vi skal få en modellkarakter, slik at metodikken kan brukes flere steder og både danne grunnlag for sammenligninger og en videreutvikling av innsikt.

Utfordringene som er tatt opp i dette prosjektet går ikke sin vei og det er på høy tid at en begynner å jobbe med konkrete, hverdagsmuseumsnære løsninger på overordnede problemstillinger.

De generelle målene for dette prosjektet kan best oppsummeres med at det vil styrke museenes formidlingskompetanse, det vil utvikle metoder og virkemidler som kan brukes av mange, det vil bidra til sosial og kulturell integrering, og ikke minst videreføre og utvikle satsinger fra mangfoldsåret.

Gjennomføring

Vi viser til vedlegget som gjengir søknaden i alle deler samlet.

Faglig samarbeid om prosjektet

Vi viser til vedlegget som gjengir søknaden i alle deler samlet.

Framdriftsplan

Framdriftsplan for hele prosjektperioden

Startdato 05.01.2009

Sluttdato 31.03.2009

Aktivitetplaner

Tittel	Fra dato	Til dato
--------	----------	----------

Andre opplysninger/kommentarer om framdrift-/aktivitetsplan.

De eksterne firmaene oppgir 8 uker som normal gjennomføringstid for sine deler av prosjektet. Deres rapport vil nødvendigvis utgjøre en gjennomgang av prosjektets resultatersom fokuserer på det åpenbare og ikke-problematiskerte. Prosjektleder vil arbeide i ytterligere 4 uker med de problemstillingene som krever museumsinnsikt for å gjøre resultatene maksimalt anvendbare for museene.

Samarbeidspartnere

Har du en samarbeidspartner?

Ja

Samarbeidspartner 1

Navn	Norges museumsforbund
Formell avtale?	Nei
Postadresse	Ullevålsveien 11
Postnr / Poststed	0165 Oslo
Kontaktperson	Tron Wigeland Nilsen
Tlf. til kontaktperson	22993133
E-post til kontaktperson	tw@ museumsforbundet.no
Rolle	Siden dette er et prosjekt med stor overføringsverdi, er det enighet om et samarbeid mellom Kulturhistorisk museum, Universitetet i Oslo, og Norges museumsforbund. Norges museumsforbund vil være med på å utforme det endelige undersøkelsesdesignet og spørsmålene som blir stilt. Per Bjørn Rekdal fra KHM vil bli prosjektansvarlig. Rekdal har kompetanse på feltet via prosjektet "Norsk museumsformidling og den flerkulturelle utfordringen" og det nordiske tverrfaglige prosjektet "Kompetanseutvikling for et multikulturelt normalsamfunn". Det vil ellers være nødvendig å kjøpe profesjonell bistand til gjennomføring av den kvantitative undersøkelsen og fokusgruppeundersøkelsen.

Prosjektbudsjett

Prosjekt

Ettårig eller flerårig prosjekt? Ettårig

BUDSJETT FOR FØRSTE ÅR

Utgifter

Hva	Beskrivelse	Sum
Personalkostnader (lønn/overhead)	prosjektledelse og analyse 3 månedsværk	kr 128 625,00
	Adm.utgifter KHM 40% av 3 månedsværk	kr 51 450,00
Varer/utstyr		kr 0,00
Tjenester kjøpt av andre	Kvantitativ undersøkelse (inkl. alle p. nevnt unde	kr 180 000,00
	Fokusgruppe-undersøkelse (inkl. alle p. nevnt unde	kr 200 000,00
Andre utgifter (spesifiser)	Trykking og design av rapport	kr 40 000,00
	Presentasjon av rapport ved Mus.forb. årsmøte og a	kr 25 000,00
Totale utgifter		kr 625 075,00

Inntekter

Beskrivelse	Tilskudd bekreftet?	Sum
<u>Søknadssum ABM-utvikling</u>		<u>kr 380 000,00</u>
KHM egenandel	Ja	kr 245 075,00
Totale inntekter		kr 625 075,00

Vedlegg

- KHM 15.10.08 Vedlegg ABMsøknad.doc